

TR-AB İLİŐKİLERİ

Hukuki Boyut

AB-Türkiye Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin
Serbest Dolaşımı

12. hafta

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- İşçilerin serbest dolaşımı Ankara Anlaşması m. 12 ve Katma Protokol m. 36-40'da düzenlenmiştir.
- İşçilerin serbest dolaşımı tamamlanmamış olmakla birlikte, bugüne kadar sadece ortaklık hukuku kapsamında taraf devletlerde bulunan işçilere yönelik düzenlemeler yapılmıştır.
  - Ankara Anlaşmasının 12'inci Maddesinin uygulanmasına ilişkin 2/76 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı
  - Ortaklığın Geliştirilmesine ilişkin 19 Eylül 1980 tarihli 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı
  - Avrupa Topluluklarına üye devletlerin Türk işçileri ve aile bireylerine uyguladıkları sosyal güvenlik programlarına ilişkin 19 Eylül 1980 tarih ve 3/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- İşçi:
  - Gerçek kişi
  - TC vatandaşı
  - Belirli süre, bir başka kişinin gözetiminde ücret karşılığı gerçek ve etkili bir ekonomik aktivitede bulunmak (66/85 Lawrie Blum kararı; 1/97 Mehmet Birden kararı)
  - Gerçek ve etkili ekonomik aktivite: Marjinal ve tali nitelikte olmayan iş, işin yarı zamanlı veya tam zamanlı olması, ödemenin nakdi nitelikte olma zorunluluğu bulunmaması. (196/87 Steymann-su tesisatçısı; 344/87 Bettray-rehabilitasyon)

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- İşçi Hakları:
  - Çalışma İzni Alma
  - Ayrımcılık Yasağı
  - Yeni Kısıtlama Getirme Yasağı
- İstisna
  - Kamu düzeni
  - Kamu güvenliği
  - Kamu sağlığı

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- Çalışma İzni Alma Hakkı

- 1/80 sayılı OKK m. 6/1'de düzenlenmiştir.
- M. 6/1 Doğrudan etkiye sahiptir.

- İlgili madde uyarınca:

«..., bir üye devletin işgücü piyasasına yasal olarak dahil bulunan bir Türk işçisi:

- O üye devlette bir yıllık yasal çalışmadan sonra, eğer iş mevcut ise, aynı işverenin yanında çalışma iznini yenileme hakkına sahiptir;

- O üye devlette, 3 yıllık yasal işten sonra ve Topluluk üye devletleri işçilerine tanınan öncelik saklı kalmak kaydıyla, dilediği bir işveren yanında, ancak aynı meslek için, o üye devletin iş bulma kurumlarına kayıtlı ve normal şartlarda yapılmış bir iş teklifine başvurma hakkına sahiptir;

- O üye devlette, dört yıllık yasal çalışmadan sonra, dilediği bütün ücretli işlere serbestçe girme hakkına sahiptir.»

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- Çalışma izni alma hakkı bir üye devlette,
  - hukuka uygun olarak çalışmak (237/91 Kazım Kus kararı)
  - O devletin işgücü piyasasına hukuka uygun olarak dahil olmak (Bozkurt kararı; 188/80 Bülent Kurz kararı)
  - Belirli süre çalışmak

Koşullarının sağlanması halinde söz konusu olur.

- Çalışma izni alma hakkının sona ermesi 1/80 sayılı OKK m. 14'de düzenlenmiştir.
  - kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığı nedenleri
  - Çalışma izni alma hakkı koşullarının yitirilmesi kesinlik taşıyorsa (383/03 Ergül Doğan kararı)

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- Ayrımcılık Yasağı

- Katma Protokol m. 37

«Her Üye Devlet, Topluluk'ta çalışan Türk uyruklu işçilere, çalışma şartları ve ücret bakımından, Topluluk üyesi diğer devletler uyruklu işçilere göre uyrukluktan ötürü herhangi bir farklı işleme yer vermeyen bir rejim tanır.»

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- 1/80 sayılı OKK m. 10/1

«Topluluk üyesi devletler, işgücü piyasalarına yasal olarak dahil bulunan Türk işçilerine, ücret ve diğer çalışma koşulları bakımından, Topluluk işçilerine göre farklılık içermeyen bir rejim uygularlar.»

- Vatandaşlık temelinde doğrudan ayrımcılık yasak
  - İstisna: Kamu düzeni, kamu güvenliği, kamu sağlığı+orantılılık ilkesi
- Vatandaşlık temelinde doğrudan ayrımcılık yasak
  - İstisna: Kamu düzeni, kamu güvenliği, kamu sağlığı+kamu yararı +orantılılık ilkesi

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- 3/80 sayılı OKK m. 3: Sosyal Güvenlik

«1.Bu Kararın özel hükümleri saklı kalmak kaydıyla, üye devletlerden birinin sınırları içinde ikamet eden bu Karar kapsamındaki kişi, herhangi bir üye devletin mevzuatı ile öngörülen yükümlülüklerle o üye devletin vatandaşlarıyla aynı koşullarda tabi olur ve yardımlardan aynı koşullarda faydalanır.

2. Birinci fıkra hükümleri, sosyal güvenlik kurum organlarının üyelerini seçme hakkına ya da onların belirlenmesine katılmaya uygulanır. Ancak, bu hükümler herhangi bir üye devletin söz konusu organların üyelerini belirleme yöntemlerine ilişkin mevzuat hükümlerini etkilemez.»

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- Ankara Anlaşması m. 9: Genel Ayrımcılık Yasağı
«2.Akit Taraflar, Anlaşma'nın uygulanma alanında, 8. maddenin uygulanması ile ilgili olarak ortaya konabilecek özel hükümler saklı kalmak üzere, uyrukluk dolayısıyla uygulanan her türlü ayrımın, Topluluğu kuran Anlaşmanın 7. maddesinde anılan ilke uyarınca yasak olduğunu kabul ederler.»

Ortaklık Hukuku Kapsamında İşçilerin Serbest Dolaşımı

- Yeni Kısıtlama Getirme Yasağı
  - 1/80 sayılı OKK m. 13
  - Doğrudan etkili hüküm

«Topluluk üye devletleri ve Türkiye, kendi topraklarında yasal olarak ikamet eden ve istihdam edilen işçiler ve aile bireylerine uygulanan işe girme şartlarına, yeni kısıtlamalar getiremezler.»